

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadónálban átvéve:
 Egyszerre — 10 kor.
 Negyedévre — 4 „
 Kétféle másban kordva:
 Egyszerre — 20 kor.
 Negyedévre — 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egyszerre — 24 kor.
 Negyedévre — 6 „

TISZÁNTUL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétig és
 hónap utáni napok kivételével
 Szerkesztőség és kiadónál:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.
 A szerkesztőség kiséretét visszadón
 vagy megvásárolni nem vállalkozik.
 Előfizetők és hirdetősek a
 kiadónálban intézendők.
 Helyes cím: Arca 8. sz. sz.

NAGYVÁRAD decz. 23

A béke ünnepe előtt.

(—a.) Huszonnégy óra múlva reánk virrad a béke magasztos ünnepe, szent Karácsony napja és a magyar politikai világban még mindig folyik a harcz és háboru. Két hét óta ugyan megfogyatkozott a harczolók csapata, de még mindig vannak annyian, hogy normális körülmények között hetekig, sőt hónapokig megakaszthatják a parlament működését.

Tisza István gróf miniszterelnök nagy hibát követett el, mikor mellőzte a békekötésnél a Szederkényi-pártot. Ha sokkal kisebb is a függetlenségi pártnak ez a frakciója, mint a másik, negligálni még sem szabad.

Tisza azt hozza fel, hogy ő a Kossuth-pártnak sem tett ajánlatot a békére. Jól tudjuk, hogy a Ház színe előtt Kossuth Ferencz lépett elő az ajánlattal, sőt feltesszük róla, hogy ő maga iniciálta is, de tény, hogy a miniszterelnök ismétlen konferált ez ügyben Kossuthal. És az a feltétel, a melyhez a függetlenségi párt vezére kötötte a békét, oly csekélyre van szabva, hogy minden gyanusítás nélkül mondhatni, hogy az a miniszterelnök tudtával lett megállapítva.

Azt is mondják a kormánypárton, hogy a miniszterelnök nem alázhatja meg magát, hogy ő kérjen békét.

Amde itt nem a miniszterelnök dolgaról van szó, hanem az ország dolgaról, amely már nagyon sóvárog a béke után. A miniszterelnöknek jobban kell tudnia,

mint másnak, hogy mennyi kárt okoz az obstrukció az országnak, — valamint azt is kell tudnia, hogy minden nap tetézi ezt a kárt s minden nap újabb bonyodalmak elé állítja az országot és annak népét.

Most már megjelent a póttartalékosok behívásáról szóló rendelet is, ami sokkal nagyobb jelentőségű, mint a kiszolgált katonák benntartása volt. Lehet kritizálni a rendeletet, hogy nincs szükség ily tömeges behívásra, hogy el lehetne volna a kaszárnyák ezek nélkül is néhány hétig vagy hónapig, — de ez nem használt, semmit, a rendelet megjelent s a póttartalékosoknak be kell rukkolni, — családias embereknek ott kell hagyniok a családi tűzhelyt és foglalkozásukat, — ezzel számot kell vetni.

Tisza István miniszterelnök számolt is vele. Ma éppen erre hivatkozva kérte a még harczoló ellenzékét, (melynek számát ő 15-re teszi) hogy hagyják abba a harczot. Békeajánlatot ugyan nem tett, de ezzel megtette maga részéről az első lépést.

És ezt folytatnia kellene a harczolók kised gárdájának. Bár az obstrukciónak sohasem voltunk barátai, de mikor a nagy küzdelem folyt az egész vonalon s maga a kormányon levő liberális párt került elére a nemzeti követelésekért folytatott harcznak, mi magunk is abban a meggyőződésben voltunk, hogy ilyen esetben áldozatot kell hozni a nemzet minden rétegének.

Felemelő volt látni a küzdelem folyamán, hogy mily megadással viselték sor-

sukat az állami tisztviselők. Mielőtt az obstrukció kitört volna, szünet nélkül gyüleseztek, agitáltak fizetésrendezésük ügyében a tisztviselők. És mikor megindult a küzdelem, türtek, de nem gyüleseztek, nem agitáltak, nem kérték egy szóval sem az ellenzékét, hogy mielőbb fejezzék be a küzdelmet, hogy ők hamarabb hozzájussanak a magasabb fizetéshez. És hozzá az lett jutalmuk, hogy mostan kevesebb fizetéssel kell megelégedniök.

A kiszolgált katonák már itt-ott mozogtak, pedig katonai szubordináció alatt vannak, érdekükben is kérelmeztek a törvényhatóságok, de mégis meghozták az áldozatot.

Most azonban nem lehet erre hivatkozni. Áldozatot kívánni reménytelen küzdelemért nem hazafiság és nem okosság. Ettől a küzdelemtől pedig, miután a főcsapat feladta a küzdelmet, nincs mit reményleni.

Legyen a béke ünnepe a békés kibontakozásnak hajnala.

A főispánváltozások.

Főispánok mentek, főispánok jönnek. Ezt mutatja a Budapesti Közlöny legújabb száma. Mint már előre is említettük, a hivatalos lap tegnapi számában közölt királyi kéziratok szerint dr. *Bárdossy* Jenő Sáros-, dr. *Hagara* Viktor Bereg-, dr. gróf *Jankovich* László Zala- és dr. *Kramolin* Viktor Nyitra vármegye főispánjai mindannyian saját kérelmükre eddigi szolgálataik elismerése mellett főispáni állásuktól felmentettek és dr. *Beöthy* Pál

A „TISZÁNTUL“ TÁRCZAJA.

A tisztességért.

Irtá: Ursya.

Az ijedelemtől megsemmisülten, rongyos ruhában állt ott a bíró előtt. Arra a kérdésre, hogy: Gyilkostál? Lázás, lihegő sietséggel így felelt:

— Igen, igen!... En öltem meg!... Tudom is én?... Az emberek azt mondják!... Ó igen, én öltem meg, én bizony!... Ki is tette volna más? Természetesen én voltam!...

Sovány, fonyadt nő volt, csunya, komor arcuzal; a több havi vizsgálati fogság, amelyre a férje hirtelen halála után vetették, látható nyomokat hagyott hátra apró, beesett szemén, fájdalmasan eltorzult ajkán, zilált hajfonadékain s nyomoruságos ruháján, amely olyan volt, mintha veszett kutya cibálta volna össze.

Tanukat hívtak elő: Sztigjel Bartolomejt és Karnasz Mátét.

Ez volt az a két szomszéd, aki legelőször rohant elő, amikor híre ment, hogy Vojcsék meghalt. Az udvaron találták meg. Szalmával fedve feküdt ott, a nyakán fekete foltokat lehetett látni és kék bevágódást a bőrön, ami arra vallott, hogy megfojtották. Egyébként nemcsak a parasztok voltak ezen a véleményen, az orvos is megállapította, hogy Trsik Vojcsékét megfojtották; ha maga akasztotta volna fel magát, akkor a kék csik köröskörül ment volna a nyakán, míg a hullán csak elől volt látható s két foltban végződött, amelyek feltétlenül emberi ujj nyomai voltak.

A felesége ujjainak a nyomai.
 — Rosszul élt a férjével, — jelentette ki Sztigjei.

Az asszony megremegett, csunya, komor szemével rámeredt a tanura, aztán csüggedten fordította tekintetét a bíró arcuzára. A bíró bizalmatlanul nézett az ijedt, csunya asszonyra és a szakállába mosolygott.

— Miféle ember volt az elhunyt? — kérdezte a tanutól.

— Nem akarok semmi rosszat mondani, — felelte Karnasz — de nem sokat érő ember volt. Ivott, nem nagyon ritkán hagyta veretlentül a feleségét s mestersége volt a lopás. Ellopott mindent, ami a kezéigébe került: tyukot, libát, fát, néha lovat is... Eppen két nappal halála előtt csipték el, amikor a más malacját lopta. Ejjel volt, a fiuk megfogták a gazembert s bedobták az ólba; reggel aztán bementek hozzá s alaposan elverték. Hogy a verés és szégyen miatt vigasztalja magát, elment a csapszékbe, csak estefelé tért haza holt részegen, jól elverte a feleségét s aztán lefeküdt a padláson aludni. Reggel halva találták az udvaron...

— Nem gondoljátok, hogy abban a verésbe halt bele, amit kapott?

— Szó sincs róla, — mondta Sztigjei. — Aztán még kutyab-ja sem volt. A csontja talán fájhatott neki, de a csapszékben úgy ivott, mint a gödény.

Nagy karácsonyi vásár
 megkezdődött **FÁBRY TESTVÉREK**
 áruházában Nagyvárad Fő-utca
 Keresztény üzlet.

445

mely alkalommal az összes raktáron levő áruk meglepő olcsón kerülnek eladásra.

Hölgyeknek, férfiaknak és gyermekeknek ajándéknak legalkalmasabb, **hasznos és czélszerű** árucikkekben meglepő szép **ujdonságok**, rendkívüli nagy választékban.

Telefon az egész megyében **76. sz.**

cséffai főszolgabíró Beregmegye, Domahidy Elemér országgyűlési képviselő Hajdumegye és Debreczen sz. kir. város, báró Ghillány Imre nagybirtokos Sáros-, Hertelendy Ferencz orsz. képviselő Zala-, báró Perényi Zsigmond orsz. képviselő Máramaros- és végül Thuróczy Vilmos nyug. főispán Nyitra vármegye főispánjává kinevezettek.

Péter király lemondása.

A belgrádi királygyilkosok még mindig fészkelődnek a szerbek honában. Hiába dörög nekik tea-estélyein Masin ezredes hatalmas orációkat a honszeretetről, mely megkívánja tőlük, hogy legalább egyelőre szakítsanak előkelő pozíciójukkal.

A június 11-iki véres éjszakának hősei nem akarják fölládozni a rangot, a hatalmat Szerbia ügyeinek békés konszolidálásáért. Legalább is erre vall az a körülmény, hogy nem valami nagy sikerrel operál Masin ezredes a mindennapi teaestélyeken.

Hire jár ugyan, hogy sikerült neki egy-néhányat rábírnai az önkéntes visszavonulásra, de ezek viszont azt hangsúlyozzák, hogy visszalépnek bár, de Sándor király embereinek előléptetését nem tűrik.

Ily viszonyok között Péter király annak a kijelentésével állott elő, hogy lemond a trónról fia javára, ha nem sikerül neki a királygyilkosokat az udvar és a hadsereg köréből eltávolítania.

Bármily nehézségekbe is ütközzék ez a terv, de az a körülmény, hogy a nagyhatalmak, majdnem mind, visszahívták követeket, föltötte szükségessé teszi a Péter király és a királygyilkosok közt fölmerült ellentéteknek mielőbbi elsimítását. Szerbiának belbékéje, jövője forog kockán, ha Karagyoryevics Péternek nem sikerül szakítania a királygyilkosok rezsimjével, Ez pedig rendkívüli nehézségekbe fog ütközni.

Egyre zavartabbak lesznek Szerbiában a viszonyok. Pedig a külföld állásfoglalása mindinkább megköveteli a helyzet tisztázását. Ugy látszik, hogy a közeljövő I. Péter király lemondását fogja magával hozni.

Battenberg fejedelem végrendelete.

A bolgárok egykori fejedelme, a boldogtalan Battenberg Sándor herceg, halála alkalmával végrendeletet hagyott hátra zárt borítékban. Ebben a végrendeletben politikai tanácsokat hagyott az utódjára; de hogy minő tanácsok ezek, azt nagy titok őrzi. A lapok az utóbbi időkben sokat írtak erről a végrendeletről s követelték, hogy tegyék azt közzé. A Havas ügynökség most érdekes dolgokat tudott meg erről a végrendeletről. Battenberg herceg végrendeletét — jelenti a Havas — azért nem bontották fel eddig, mert a végrendelet borítékára határozott parancsként az volt írva, hogy csak tíz évvel a halála után bontsák fel azt. Ez a tíz év most letelt és Ferdinánd fejedelem legbensőbb híveinek jelenlétében felbontotta az elődjének végrendeletét. A nagy jelentőségűnek hitt testamentumban csak néhány tanács volt, ezek közt azonban a legfontosabbak azok, amelyekben Battenberg herceg inti az utódját, hogy ha békésen és sikeresen akar uralkodni, tartsa távol magától a stambulvistákat és igyekezzék jó egyetértésben élni a csárral. Szegény Battenberg, ha tudná, hogy éppen az ellentéje ennek a mai állapot, mert a kormányon éppen a stambulvisták vannak és a csár bizony nem nagyon meleg barátsággal viseltetik a bolgár fejedelem iránt.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, decz 23.

Mikor az ülést Perczel Dezső megnyitotta, már elmúlt 1/11. A karácsony közelsége nagyon meglátszik a Házon, mely üres s ügyszólván minden képviselő féllábbal a vasuti kocsiban van.

Az egyetemi tanárok gyanusítása.

Olay Lajos: A napirend előtt reflektál a közoktatási miniszter tegnapi beszédére Berzeviczy azt mondta, hogy ő alaptalanul gyanusított. Ezt neki büntetlenül még senki sem mondta. Hejvt áll azért, hogy az országos kaszinóban Timon Akosnak szemébe vágták,

hogy az egyetemen való számos buktatás mégsem járja. Ennyit mondott, többet nem. Jogos az, hogy egy tanár 70—80 százalékot buktasson, holott olyan tanár, mint Sárhegyi, egy Plósz csak 8—11 százalékot buktatott. Intézkedni kell, hogy a szigorlaton ilyen mindenkit föllázító kegyetlen szigorúságot ne alkalmazzanak.

Madarász József: El kell törülni a vizsgákat.

Berzeviczy Albert: A képviselő ur tegnap sápolással vádolta az egyetemi tanácsot.

Olay Lajos: Ezt nem mondtam.

Berzeviczy Albert: Ha nem mondta, a szülő tegnapi szavai is módosulnak. A vizsgálatnál anyagi szempont, a vizsgadíj szerepet nem játszik, mert ha azt akarnák a tanárok, hogy minél több hallgató vizsgázzon, nem buktatnának oly sűrűn.

Olay Lajos: Azért buktatják, hogy újra vizsgázzanak.

Berzeviczy Albert: Hát hiszen azt állítják önök, hogy a budapesti egyetem hallgatói tömegesen mennek Kolozsvárra vizsgázni, talán csak nem kergetnék az ifjakat Kolozsvárra vizsgázni a pénzre áhító tanárok. Ha pozitív adatokkal jönnek elő, szigorú vizsgálatot indít, a bajokat szívesen orvosolja, de nem engedi meg, hogy egyik első intézetünk reputációját oly módon rontsák és a tanári kart súlyos vádakkal illessék. (Helyeslés.)

Neményi Ambrus előadó bemutatja a pénzügyi bizottságnak a jövő évi indennitársról szóló javaslatát és Hegedüs Lóránt előadó ugyanezennek a bizottságnak a tisztviselők fizetési pótlékáról szóló jelentését.

Két órakor a Ház áttér az interpellációkra.

Zárbeszéd.

Ezután Okolicsányi László hosszú beszédben fejtegette az uralkodó és a nemzet közt való viszonyt.

Szemrehányást tesz a többségnek és a kisebbségnek, hogy harmadzhét éven át nem követelte kellő nyomatékkal és energiával a hadseregnek nemzeti irányban való fejlesztését.

Tisza intelme.

Tisza István gróf miniszterelnök áll fel ezután szólásra. Kötelességet teljesít, ugymond, hogy mielőtt a karácsonyi szünre szíjjel megyünk, az összes felhozott tényekre észrevételeit megtehesse.

A vezényleti nyelvre vonatkozólag megjegyzi, hogy József császár idejében is főnálltak e kérdések, de csak de leve ferende, nem

— A vádlott talán gyűlölte a férjét?
— Bizonyosan. Mindig panaszkodott rá, szidta, átkozta . . .
A bíró megint fürkészően nézett rá a vádlottra. Az asszony még mindig ijedten, féltéken állt a helyén és csontos kezével idegesen tépkedte a vedlett keszkenőjét.
— Még egyszer kérdem, — szólt a bíró erőltetetten szelíd hangon, amely azonban mégis élesen és hidegen csengett — beismeri-e a vádlott, hogy megölte a férjét?
Az asszony összerézzen, kivörösödött szempillája elkezdett remegni, meztelen, izmos lábait egymáshoz dörgölte s a kendőjét szorosabban húzta a keblére.
— Igen . . . igen . . . — hebegte — higgye el, kedves bíró ur! . . . Bűnös vagyok! — kiáltott fel s az öklével a mellére ütött.
— Ki is tette volna más? En . . . én voltam . . . én fojtottam meg . . .
Az asszony ujjával a zilált hajába dult bele és merev tekintetét körbe járatta:

— Tudom is én! . . . Tudom is én! — nyögte.
— Nem volt jó hozzád a férjed?
— Nem . . . nem volt jó, — nyögte ismét, anélkül, hogy gondolkodott volna.
— Vert?
— Nagyon vert!
— S mikor határozta el, hogy megöli?
— Mikor? . . . mikor? . . . Tudom is én . . . Talán korán reggel! . . . Igen! Reggel . . . Napkeltekor mentem le a csűrbe és . . . és ő jaj nekem . . .
Mindkét kezével megfogta a fejét és sirni kezdett.
— Aludt a férjed, amikor lementél a csűrbe?
Az asszony tágra nyitotta a szemét.
— Hogy aludt-e? — kérdezte komoran. S aztán hirtelen kinyitotta mind a két kezét, mintha kísértetet akarna üldözni; aztán összevissza kezdett beszélni:
— Persze, hogy aludt . . . természetesen . . . olyan nyugodtan feküdt . . . az arcán

egy izom sem mozdult . . . Még nagyon korán volt, amikor megpillantottam, keresztet vetettem magamra és így kiáltottam föl: Jaj nekem Istenem! . . . S amint ott feküdt, rárohantam . . . igen . . . ó Istenem!
Az öklét a szemére nyomta és s'hajva dőlt neki a falnak. Rattan-s zokogás tört ki balesett melléből s mint zordon visszhang csengett vissza a terem falán.
Az ülést félbeszakították.
A vádlottat visszavezették ezellájába s elhatározták, hogy új tanut hallgatnak ki, a falu birájának a bérését, aki néha elszokott látogatni Vojcsékék kunyhójába.
— A dolog nem viláos . . . — dörmögte a bíró. — Ez az asszony nem beszámítható.
A védő, egy melankolikus szemű, szőke, fiatal ügyvéd lassan utána lopózkodott a vádlottnak. Mellette haladt és figyelte, hogy milyen ingtag és bizonytalan a menése, hogy áll meg minden pillanatra lehágyva.
— Ártatlan, — sugta az ügyvédnek valami belső hang.

Özv. Fuszek Ágostonné
és Fiai
sütődéje. — Teleky-u. 20.

A közeledő karácsonyi ünnepek alkalmából ajánljuk a n. é. közönség b. figyelmébe az 1806. óta fennálló s elismert jónévű **SÜTŐDÉNKET**. Kötően készített diós és mákos kiflik (patkók) darabja 1 kor.-tól 1 kor. 20 fillérig; ünnepi fonatos és kerek vajas kalácsok 60 fillértől 1 koronáig darabonként. Ezenkívül bármily sütemények rendelésre kiválóan finoman és izletesen elkészíttetnek.

mint sérelmek, senkise állította soha, hogy intézkedései törvénytelenek, — csak a nemzeti fejlődés mellett harcoltak. Ezek a követelések folyton megújultak, de a vezényleti és vezérleti nyelv kérdése mindig visszautasított. A 67-iki törvényben sincs semmi olyas valami, mely 6 Felségének a német szolgálati és vezényleti nyelv főtartást törvénytelennek mondaná.

Szederkényi Nándor: Csak tört!

Tisza István gr. miniszterelnök: Apponyinak ez legújabb meggyőződése, de meri állítani, hogy 67 után évtizedeken át senkise állította ezt. A közös hadsereg mellett foglal állást egész meggyőződéssel, azt kell fejleszteni s még a szélsőbal is helyesebben teszi, ha a külön hadsereggel nem ejt oly nagy sebet a nemzet testén.

Molnár Jenő: Most beszéljete!

Tisza István gr. miniszterelnök: Ezek a nyugvópontokon jött létre végre egy megállapodás. Az 6 törekvésének célja a 9-es bizottság hosszú tanácskozása alatt az volt, hogy egy népszerű férfi kezébe kerüljön a kibontakozás. De mikor arról volt szó, hogy a nemzetet visszadobjuk hosszú időre, — ekkor vállalkozott a kormányzásra, bár el volt készülve, hogy nagy küzdelme lesz, de el volt szánva a nemzet érdekében, hogy hátrálni nem fog, megverinek nem fogja magát érezni s elejteni az ügyet nem fogja. (Eljenzés jobbról.) Volt egy pillanat, mikor azt hitte bekövetkezett a végzetes harc ideje, de hála Istennek, az ellenzék túlyomó többsége hajlandó volt az országot visszavezetni a rendes kerékvágásba. Ma 12—15 képviselő harcol, abnormális fegyverekkel.

Holló Lajos: Normális fegyverek!

Tisza: Amely perczben ez a harcmodor ilyen normális lesz, meghúzták akkor a lélekharangot a magyar alkotmány felett. Mit gondolnak? Előbbre viszik a magyar nemzet ügyét? Nem. Csak diszkreditálják. Diszkreditálják a nemzet önértékét, presztizsét s ezt nevezik nemzeti politikának, pedig ez gyilkos politika! (Ugy van! a jobbnak). Ha a külföldi szerződésben idején nem vehetünk részt, fait accompli teremtünk, anélkül, hogy beleszólhatnánk. Nincs oly politikus, aki ne tartaná a Balkán ügyeit Magyarországra főfontosságúnak.

Bartha Miklós: Azért kell Magyarországot magyarrá tenni. (Nagy zaj jobbról.)

Tisza István: Azért Magyarországnak, mint paritásos államnak kivenni a maga részét, befolyását, mint a nagyhatalom paritásos rész-szüksége. A Balkánon nem akarnak expanzió politikát csinálni, de bizonyos, hogy ott a helyzet súlyos, s akik az ország befolyását a külpolitikára esorbítják, azok rossz szolgálatot

tesznek. Az ország óhajtja a békét, de ha tovább is akadályozzák az újonczozást, a hadsereg harczképessége szempontjából — bár faj a szíve az embernek — be kell hívni a póttartalékosokat.

Bartha Miklós: Meg kell adni a magyar nyelvet.

Kubinyi Géza: Tizenkét embernek nincs joga dönteni.

Ugron Gábor: Igazságunk van!

Tisza István: Mindenki azt hiszi magáról! De a többség dönt.

A póttartalékosok feleségei, családjai sirva kísérik a bevonulókat s azoknak átkai kísérik őket. (Zajos ugy van! a jobbnak.) Önöknek nincs abból a pár hétből semmi hasznuk s ha önök ezen nevetnek —

Bartha Miklós: Nem nevetünk!

Tisza István gr. miniszterelnök: Azoknak a szerencsétleneknek a nevében is kérem önöket, hagyják abba már ezt a harcolt. (Perczekig tartó viharos taps a jobboldalon. A jobboldal tömegesen gratulál Tiszának.) Szívet.

UJDONSAGOK.

Karácsonyest.

Ott künn még zsi bong az utca. Akárcsak máskor a kenyér után való békétlen küzdelemben, — futkosnak kipirult arcczal az emberek. De most valami lappangó öröm lopózkodik még a máskor fakó arcokra is. Nem a robot láza vet színt ma este az arcokra, hanem a szeretet melegsége, a megbékítő szereteté, amely kiengesztelő, meglepetést, örömet szerezni készülődik.

Amint a decemberi alkony ködös párkából szőtt fiam fátyla ráborul a sötét házcsomókra, valami sejtelmes sóvárgás lopózik a legridegebb lelkébe is, szerető vidám társaságokra, a családi fészek melegségére vágyódva. Hazal Hazal sutlogja valami belső vágyódás. Pihenni vágyunk mesolygó gyermekarcok között, az ártatlan gyermeklelkek örömen vigasztalódva, megbékülve, kiengesztelődve.

Apró kis gyertyalángok lopják szívünkbe ez édes december éjszakai hangulatot, évfordulóján a szeretet születésének.

Ezekből a pislogó gyertyalángokból szeretetet árasztó fénypásmák sugárzanak szét,

meg! — susogta. — O, Krisztusom, ó Istennek szent anyja! Hogy is gyilkolhattam volna! Hiszen nekem is van szívem! O, Istenem, bocsáss meg! Nézd a könyves szememet!

Görcsösen zokogott, s mindkét kezét nekifeszítette a mellének.

— Tehát ki ölte meg? Ki?

Az asszony felemelte fejét s mutatta kisírt szemét és hervadt arcán a fájdalmat.

— Nem mondja meg? . . . Senkinek?

— hebegte. — Nos, maga ölte meg magát! . . . Szegény, maga vette el ma ától az életet! . . . Amikor azok a fickók a lopásért elverték, nagyon elszégyelte magát! Reggel ott találtam a csürben . . . a fogásra akasztotta fel magát. Már egészen merev volt . . . Letéptem onnan.

A védő bámulva támo lyodott hátra.

— S miért vallotta akkor mégis, hogy maga ölte meg?

Az asszony titokzatosan susogta:

— Hát nem tudja, hogy az Isten megbünteti azt, aki kezet emel magára, s hogy az egyház is elátkozza?

— No és . . . ?

— Nem temették volna el megszentelt földbe! — kiáltotta az asszony rövid hallgatás után.

Aztán tüzesen fellángolt a szeme, amikor hozzátette:

— Így pedig a temetőben fekszik.

beragyogva az otthon minden kis zugát s ki-
osonva az ablakon, még a szürke, csatakos
utakra is ünnepi fényességet szórnak.

Egyedül való bolyongásunkban itt künn az
utczán, a mint a világos ablakokon át ide
esik a pislogó gyertyák fénye s megcsap a fe-
nyők ismerős illata a gyűlölet, a keserűség
néikül való gyermekévek csodás békesége száll
vissza a lelkünkbe s az éjjélkor megkonduló
harangszóra sietünk a templomivék alá, hogy
kitárjuk lelkünk túlaradó melegségét:

Gloria in ex celsis Deo!

TAJÉKOZTATO.

Jan. 6. Kath. Szabad Liceum matinéja.

Jan. 9. Vasutasok bálja.

Jan. 10. Az új városház megnyitó ünnepe.

Jan. 12. Jogászbál.

Jan. 17. A 48-as népkör bálja.

Jan. 24. Kath. Szabad Liceum matinéja.

Febr. 2. Kath. Szabad Liceum matinéja.

Febr. 6. Katholikus bál.

Febr. 7. Kath. Legényegylet bálja a Zöldfában.

Febr. 14. Kath. Szabad Liceum matinéja.

Febr. 25. Kath. Szabad Liceum böjti estélye.

Márcz. 10. Kath. Szabad Liceum böjti estélye.

Márcz. 24. Kath. Szabad Liceum böjti estélye.

Apr. 14. Kath. Szabad Liceum zárúnnepélye (estély: Prohászka Ottokár dr. szónoki beszédével.)

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch-park) nyitva minden vasárnap és ünnepnap d. e. 10 óráig fél 1-ig és d. u. 8—5-ig 10 krért Kedden és csütörtökön d. u. 8—6 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* **Wolafka püspök a szegény gyermekekért.** Káptalanunk kiváló tagja, dr. **Wolafka** Nándor cz. püspök kispüspök, a debreczeni róm. kath. hívek aranyzáru s szívű lelkipásztor a karácsonyi szent ünnepek alkalmából a debreczeni róm. kath. iskolákba járó szegény gyermekek felruházására, mint minden évben, ez uttal is **négyszáz** koronát adományozott. A jölekkü főpap azok hálakönyveiben látja nemes tettének jutalmát, kiknek ez adományával boldog karácsonyt szerzett.

* **A nagyváradi-ujvárosi róm. kath. népiskola karácsonyfájára, illetőleg szegény tanulóinak felruházására a következő nemesszívű emberbarátok adakoztak:**

Dr. **Szmrecsányi Pál** püspök 80 koronát, Vinkler József, Radnai Farkas, Andrassy János, Schiefner Ede, Palotay László, Széchenyi Jenő, Bognár István, Grócz Béla, Fetsner Antal 20—20 koronát; Nogely István, Mertz János, Olasz Péterke, Andrányi Károly, Kugler Albert, dr. Vucskics Gyula 5—5 koronát; Milibák József, Jancsó Lajos 4—4 koronát; Huzella Gyula 3 koronát; Wágner Józsefné, Oláry Gyuláné, Széles Lajos, özv. Hering Sándorné, Anlaufné, N. N., Kolozsváry Sándor, Papp Imre 2—2 koronát; Isten nevében, Andriška Józsefné, Andriška Jánosné, N. N., dr. Lindenberger János, Tóth Lajos, Csicsay Alajos, M. K. 1—1 koronát; özv. Gosztonyi Ferenczné és Tátray Sándorné 40—40 fillért. Összesen 325 korona 80 fillér.

Az összegyűlt összegből és az erre szolgáló alapítványok kamataiból 65 szegény gyermek között kiosztott: 54 pár csizma, 26 kabát, 32 nadrág és 4 sapka. A kiosztás tegnap délután 3 órakor ment végbe az iskola helyiségében az igazgató és a tanítók jelenlétében.

* **Vizhiány a villamos telepen.** A villamos telepen, mint már irtuk, vizhiány van, mert a felállított kut nem győzi táplálni a gépeket. Most már belátták a villamos mű intézői, hogy alkalmasabb terület lett volna a villamostelep céljaira a közraktár mögötti terület, de hát már ezen túl vagyunk. Megszokott és szomorú tapasztalatokon alapuló igazság, hogy mi mindig későn ébredünk fel. Most aztán akként vélnék a vizhiányon segíteni, hogy vízlehtűtő készüléket alkalmaznak, amely által a már használt vizet lehűtve újból felhasználják. Ha pedig ez a megoldás nem vezetne célhoz, a vízveze-

Körülnézett, aztán ment be az asszony után a cseléllába. Amikor az asszony észrevette, megijedt. Bizalmatlanul húzódott egy sarokba, onnan pillantott rá.

— Kedves asszonyom, — kezdte a védő szelid hangon, — én vagyok az, akinek védenem kell őt s azért nincs jogom őt elárulni. Mondja meg nekem az igazat.

— Az igazat? — kiáltotta az asszony, — micsoda igazat? Nem mondhatok mást . . . Én fojtottam meg.

— De én azt mondom, — felelte a védő komoly és energikus, határozott hangon, — hogy ez hazugság!

Az asszony összeborzadt, de csak azt felelte:

— Nem hazugság! Igazi!

A védő sürkészen nézett az asszonyra s az arca me elégedettséget árult el. Érezte, hogy a megoldás közel van.

— Kedves asszonyom, — mondta, — biztosan tudom, hogy ön nem ölte meg a férjét. Miért hazudik? Valljon meg mindent, én nem árulom el.

Az asszony lecsüggesztette a fejét, a kezét tördölte, aztán így szólt:

— Nem mondja meg senkinek?

— Kérem, csak beszéljen!

Az asszony megint remegni kezdett, aztán lehajtott fejjel odarohant az ügyvédhez és görcsösen megragadta a kabátját.

— Nem én voltam, uram, nem én öltem

téket használják fel a villamostelep gőzgépeihez. Ez azonban nagyon drága lesz.

* A karácsonyfa-ünnepélyek sorrendje. A könyörtől emberek jótékonyága meghozza az isteni kisdéd születésének előestéjén a szegény és árvagyermeknek, menházak, kórházak lakóinak is az örömet. Az intézetekben, árvaházakban karácsonyfákat állítanak, karácsonyi ünnepélyeket rendeznek s ruhákat, édességeket, játékokat osztanak ki a szegény gyermekek között. A városukban végbemenő karácsonyfaünnepélyek sorrendje a következő:

Délután 3 órakor az *Erzsébet* leányárvaházban,

fél 4 órakor a városi *árvaházban* s a régi Szent Vincze-intézetben,

4 órakor a városi *gyermekórházban* s az *elmekórházban*,

5 órakor szép karácsonyi színi előadás lesz az újvárosi *Immaculata* zárdában.

Továbbá karácsonyfa-ünnepély lesz 7 órakor a kath. legényegyletben, azonkívül a Bihar megyei kórházban, a papaövelében, az irgalmas nővérek váradalenczei zárdájában. Megülk még a szentestét a hadapród iskolában, a tisztietkezésben.

* A mérnöki hivatal személyzete. Lovass Zsigmond tb. városi főmérnök körülbelül egy év óta különféle cziméken szabadságon van s hír szerint nem is szándékozik visszajönni Nagyváradra. A mérnöki hivatalnál pedig annyira összetorlódott a munka, hogy a főmérnök és a két építőmester kénytelenek a hivatalos időn kívül is dolgozni, még sem képesek elvégezni az elintézésre váró teendőket, ami ugy a városnak, mint a közönségnek sok esetben nagyon is érezhető sérelmével jár. *Köszeghy* József főmérnök már több ízben feltárta ezt a tarthatatlan állapotot a városi tanács előtt, míg végre tegnap elhatározták, hogy ideiglenesen egy mérnököt alkalmazzon megfelelő napidíjjal a polgármester.

* A villamostelep tűzbiztosítása. A nagyvárad villamos telepet tűzkár ellen biztosítani fogják január 1-től. A város összes ingatlanai a bécsi kölcsönös biztosító intézetnél vannak biztosítva. A városi tanácsban azonban azt vitatták, hogy a villamos telep biztosítására árlejtsést irjanak ki, mert a villamos mű Nagyváradnak külön vállalata. Ezt el is fogadta a tanács azzal, hogy ha a legelőnyösebb ajánlatnak megfelelő összegért hajlandó a bécsi intézet a biztosítást elfogadni, vele kötik meg a szerződést. A tanács ezen határozata ellen *Komlóssy* József gazd. tanácsnok külön véleményét jelentett be.

* A szénbányák kartellje. A vízvezetéki telep üzeméhez szükséges szén szállítására kiírt pályázat meddő volt, amennyiben a nagy szénbánya vállalatok távol maradtak az árlejtséstől s egyedül a bodonosi *Bihari* szénbánya és villamosági részvénytársaság adott be ajánlatot. Kéri a társaság azt is, hogy a bodonosi szén kipróbálhatása céljából a saját költségén átalakíttathassa az egyik kazán rostély felületét. A tanács nem határozott az ajánlat felett, hanem új árlejtsést ír ki, az átalakításokat és próbák megtartását azonban engedélyezte. — Ugy látszik, hogy a szénvállalatok kartellre léptek s ezért nem pályáztak még a lupényi szénbánya vállalat sem, amelynek anyagát ez időszert használja a vízvezetéki telep.

* A honvédegylet kérelme. Még egy pár nap s egy esztendő elviharzott fejtünk felett. A fiatalok még csak egykedvűen veszik az évek illetén leperdülését, azonban az azok életében igen fontos határkö egy-egy évforduló. Így fontos az azoknál, kik dicő nemzeti küzdelmünkben is részt vettek. Evtizedek teltek el azóta s kik akkor fiatalos hévvel, hazafias szívvel vették ki részüket a szabadságot vivott küzdelemből, azok ma hófehér hajjal, fakó szemmel,

közülök többen botra támaszkodva róják az utcát, bár már ilyenek is nagyon kevesen vannak. Azért a társadalomnak kötelessége a nagy idők még eme néhány élő alakját támogatni, anyagilag, mert bizony közülök több igen szegény s a legcsekélyebb munkára sem képes. Erre vonatkozólag az agg honvédek egyesülete elnökségétől a következő felhívást vettük:

Az 1848—49-iki agg, béna és így munkaképtelen honvéd bajtársaink felsegélyezésére a nagyérdemű közönség szíveskedjék bármely csekély összeget az 1848—49-iki honvédegyülethez — a szükségben szenvedők között leendő kiosztás végett — felesleg jövődelméből eljuttatni. Bár sokféle a szükség, de alig van érdemesebb segélyt igénylő, mint azon dicő öreg — még életben levő honvéd-k, akik e hont életükkel és vérükkel 1848—49-ben Magyarországnak megtartották. Nagyvárad, 1903 december 21. *Bereczky* Géza, az 1848—49-iki honvédegyület elnöke.

* A gázyár és a város. A gázyár vitás ügye a közgyűlés elé kerül s ott bizonyára olyan elintézés nyer, hogy a város érdekeinek megóvása mellett esetleg jogsérelem ne essék a gázyáron sem, mert ez csak perre vezetne. A gázyár ugyanis folyamodott Nagyvárad városához az iránt, hogy az állami gyermekmenhelyre gázvezetékét fektethessen le, egyedül tápszer melegítési czélokra, mert a villagítást az összes helyiségekben a város látja, el villamos árammal. A városi tanács tegnapi ülésében hosszabb vita fejlődött ki a kérelem felett. Egyes tanács tagok elleneztek a csőlefektetés engedélyezését, míg ezzel szemben hivatkoztak a gázyár szerzett jogára. Végre is a tanács abban állapodott meg, hogy a közgyűlés elé viszi az ügyet. Javasolja, hogy a csőlefektetést, kizárólag melegítési czélokra, kivételesen engedélyezze a város, a jövőben pedig minden egyes csőlefektetésre engedélyt kell a gázyárnak kérnie.

* A Réti demokrata asztaltársaság megalakulása. A régi demokrata asztaltársaság folyó hó 22-én kedden este a *Reich* Antal féle vendéglőben alakuló estélyre jött össze.

A megalakulásnál jelen voltak: Balogh Károly, Horváth József, Papp Imre, Huszák Ferencz, Ráduly Péter, Fóris György, Kardos Kálmán, Magyar Sándor, Száku Ferencz, Simon János, Stitz János, Stitz Géza, Nagy Vilmos, Balogh István, Engel Miksa, Mátéh Imre, Szilvási József, Kinczli József, Weisz Andor, Magyar Mihály, Friedmann Károly, Kalmár Sándor, Simon Gyula, Honigberger Lajos, Bodó Sándor, Grósz Vilmoé, Jónás György, Beke Károly, Filep Ferencz, Kiss Lajos, Tóth János.

Az értekezletet *Balogh* Károly nyitotta meg, ki tartalmas beszédben jelentette be az asztaltársaság megalakulását, különösen hangsúlyozta az asztaltársaság működését és tulajdonképeni célját. Majd a tisztikar megválasztása ejtett meg; ügyvezetővé egyhangúlag *Balogh* Károlyt, alelnökké *Horváth* Józsefet, jegyzővé *Magyar* Mihályt választott meg. Ügyvezető szép beszédben köszönte meg a bizalmat, s leendőletesen festette az asztaltársaság jövő működését, különösen kiemelte, hogy az asztaltársaság semmiféle politikai elvet nem vállal s egyedüli célja az igazságos eszmék terjesztése lesz. — Jó lenne közelibbről megjelölni ezeket az igazságos eszméket, mert némelyek — most gombamódra alakuló demokrata társaságok tagjai közül különös eszméket hirdetnek. Ezzel pedig jó tiszta jönni mindjárt az alakulásnál.

* Felruházás. Karácsony ünnepe tizenkét szegény gyermeknek szerzett örömet a *Szarabás* asztaltársaság. Ugyanis tegnap este a Széchenyi-szálloda éttermében 12 gyermeket öltöztetett a nevezett asztaltársaság meleg téli ruhába. *Papp* Imre, az asztaltársaság elnöke a szeretet meleg szavaival beszélt a gyermekek-

hez, akik az új ruhában örömtől sugárzó arccal ültek asztal köré s a társaság megvendégelte őket. Családjaikkal együtt gyűltek össze ez alkalomra az asztaltársaság tagjai, hogy tanui legyenek a szegény gyermekek örömeinek.

* A szabó iparosok figyelmébe. A nagyvárad honvéd hadapródiskola IV. évfolyamából az 1904 évben a gyalogsághoz és lovasághoz mint hadapród tiszthelyettes kilépő körülbelül 88 növendék részére szükség s hadapród tiszthelyettesi ruházat és felszerelési czikkek elkészítése és szállításának biztosítása végett 1904. évi január hó 19-én délelőtt 10 órakor a fenti hadapród iskola kezelőbizottsági irodájában nyilvános árlejtés fog megtartatni.

* Athelyezés. Dr. *Berzeviczy* Albert vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter *Reinhardt* Mária nagyvárad állami óvónőt, ki csak nemrég neveztetett ki a Szilágyi Dezső-utcai állami óvodához, a *hibbei* állami óvodához helyezte át.

* Az áldozatkészség viszonzása. Nagyvárad városa évenként mintegy 100,000 koronát költ az iskolákra, s az állam mindössze 14,000 koronával segíti ezen fontos feladatának teljesítésében a várost. Ezenkívül százezreket költött iskola és óvoda épületek emelésére. Az olasz elemi iskoláknál azonban annyira megszaporodtak a tanulók, hogy parallel osztályokat kellett felállítani s ezeket ideiglenesen a város által épített állami óvodában helyezték el. Az óvodabizottság azonban kifogásolta ezt, mire a kir. tanfelügyelő felhívta a várost a parallel osztályok kitélepitésére, mert nem engedik meg az óvodának iskolai czélokra való használatát, még ideiglenesen sem. A tanács azonban reméli, hogy addig, míg a dolgot sikerül másképen elintézni, nem ebrudalják ki az iskolát az óvodából.

* Ertesítés. A *Polgári lak.- és segélyszövetkezet* 8. évtársulatának befizetése holnap azaz pénteken elmaradnak. A 7-ik évtársulatnak szombati befizetése d. e. 9—11-ig teljesítendő.

* Juttagyár Nagyváradon. Mint már említettük, két budapesti vállalkozó Nagyváradon nagyobb szabásu juttagyarat szándékozik létesíteni, s ezen vállalatukhoz a város erkölcsi s tetemesebb anyagi támogatását kérték. A városi tanács teljesen tudatában van az ilyen gyáralapítások nagyfontosságának, de mielőtt a támogatás ügyében állást foglalna, kikéri a városi főmérnök véleményét.

* Gazdasági tudósítói megbízás. *Tallian* Béla földmívelésiügyi miniszter *Polyák* Karoly bihari lakost Biharvármegye központi járására nézve a gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

* A veszett fejsze nyele. Pár évvel ezelőtt nagy reklammal indult meg Nagyváradon a *Czizrok és szalmaáru gyár kivitelei részvénytársaság*. Csakhamar azonban künönden ellett vezetője a vállalat — a felszámolásig. A nagy költséggel beszerzett gépeket és felszerelést 46% leengedéssal visszavette a vezérigazgató. A felszámolásban levő cég most értesíti a részvényeseket, hogy 1903 december 31-től kezdve a 100 koronás részvényeket 54 koronával beválja a nagyváradai leszámítoló és jelzálogbank. — Nagyvárad városa is 4600 koronát veszít ennél az iparpártolásnál.

* Lopások. A rendőrség négy újabb lopásról ad jelentést. Közülük kettő azért érdekes, mert talán ez adott esetből okulni fogunk a kereskedőink s nem fogják az üzlet félkészletét reklámnak kiakasztani, a mi nem valami izléses dolog. Az újabb lopási esetek a következők: Hétfőn reggel, a Kolozsvári-utca 31. sz.

a. levő udvarból özv. Szabó Andrásné pusztai lakosnő szekeréről egy gubát elloptak. Tegnap a rendőrség a tettest Nádra Pálrovott multu csavargó személyében elfogta, s a megkerült gubával a bíróságnak adta át. — Tegnap este Hegedűs János Bémer-téri kereskedő üzlete előtt kiakasztva levő esernyőt Szűcs Lajos helynélküli hetes lelopta, egy rendőr azonban észrevette és elfogta. — Ugyancsak Pántya Péter Sz.-László téri keereskedő üzlete előtt kiakasztott kendők közül egy nagy haraszt kendőt Tóth Róza helynélküli cseléd elloptott. A lopásra egy napszámos figyelmeztette a Sz.-László-téri rendőrszemet, aki a tolvajnót elfogta. Mindkét tolvaj átkisértetett a bírósághoz. — Körösi Zsófia Posta-utcai lakosnő a nála takarítónőként alkalmazott Bányai Agnes ellen különböző tárgyak ellopása miatt panaszt tett. Nevezettet a rendőrség, miután a lopást beismerte, a bírósághoz kísérte.

* A dobresti lázadás. Az ősrendetegben rejtőző falucskában helyreállott a csend. A lázadás vezetőit ma szállítják be az ügyészséghez. S ma érkezik meg a csendőrök ténykedését megvizsgáló hadbíró is. Ma még a környékbeli csendőrök megszállva tartják a falut s a gyártelepet, nehogy váratlan támadás ismétlődhessék.

* Egy igazlelkű herceg. Belgrádból nagyon érdekes anekdotát írnak Karagyorgyevis Arzen herceg kilencz éves fiáról, a kis Pál hercegről. A kis herceg nagyon okos fiúcska s az udvarnál ő az enfant Terrible. Lelkesen érdeklődik minden iránt, de főleg olyan dolgok iránt, amikről különben nem illik a Konakban beszélgetni. Valahányszor csak teheti, mindig szót emel Sándor és Draga megöletése ellen, ami sehogysem tetszik neki.

A minap estély volt az új királynás arra igen sokan voltak hivatalosak a tisztikarból. A mikor a kis hercegek bemutatják Misics Péter alezredest, az összesoktűvés fejét, a kis herceg ráégett nagy fekete szemével s pár pillanattig bámult rá, aztán így szólt:

— Hát maga az?

— Parancsára, fenség.

— Maga ölte meg Sándor királyt?

Misics zavarba jött s valami mentegetőzés félet rebegett. A kis herceg akkor végig nézett rajta és kevélyen, hetykén így szólt:

— Na, jól tudom, hogy maga volt az. Hát nagy hőstett éppen nem volt az.

* Lázongó huszárok. A Marosvásárhelyi szolgáló honvédhuszárok között óriási elkeseredést okozott a hír, hogy újvire sem eresztik őket haza, dacára annak, hogy már október óta, a törvényes időn túl szolgálnak. Az itteni honvédhuszárkaszárnyában már hetek óta forrong az elégtelenség a három évet kiszolgált körében. Tegnap este aztán elkeseredésük tetőpontra hágott a 9-ik honvédhuszár, ezred 5-ik századában s valóságos lázadásban törtek ki felebbvalóik ellen. A kaszárnyákból nehezen szívárognak ki a pozitív hírek, — de mégis sikerült annyit kinyomozni, hogy mintegy 10—15 kiszolgált huszár csinált „frontot” felebbvalóival szemben, mert a jogos vágyakozás fölébredt bennük, hogy a szent ünnepeket családjaik körében tölthessék. Pár sze a szigorú katonai szabályok megkövetelték, hogy a fegyelmi törvények szerint járjanak el a renitensekkel szemben. Börtönözték s fegyveres örök őrzik őket. Az egész kaszárnya hadilábra van állítva. Tizenkét huszár ül szent karácsony ünnepén.

* Oriási postalopás. A soproni postaigazgatóság táviratilag értesítette a budapesti rendőrséget, hogy Acs község mellett, a vasuti postakocsiról eltűnt egy postacsomag, amelyben a Magyar Általános Hitelbank egy 72.800 koronás pénzküldeménye és két ajánlott levele volt. A küldemény Grácba volt címezve. A tetteseknek egyelőre semmi nyomuk.

* Ketrecben éheztetett kis gyermekek. Egy anya kegyetlenkedéséről rántotta le a leplet az a névtelen levél, amely tegnap érkezett Rákospalotáról a budapesti főkapitánysághoz. A levélben a névtelen levélíró elmondja, hogy Rákospalotán özvegy Tamás Menyhértné, két éves kis fiát és 3 éves leánykáját a tyukóiban tartja egy ketrecbe zárva és úgy kinozza a szerencsétlen gyermekeket. A detektivek azonnal kimentek Rákospalotára és a Miklós-utczában rátaláltak özvegy Tamás Menyhértné házára és ugyanott a tyukóiban ketrecbe zárt két kis gyermekre is. Leírhatatlan hogy ez a szerencsétlen két kis gyermek milyen szánalmas állapotban volt. A testüket elkezdték a tyukférgek; ruha alig volt rajtuk és táplálékul egy-egy darab száraz kenyér volt eléjük vetve. Vízük egy piszkos bádognartályban volt. A detektivek természetesen azonnal kiszabadították őket a ketrecből, ámde a kis ártatlanok anyira le vannak gyöngölve, hogy kórházba kellett őket szállítani. A kegyetlen szívű anya ellen megindították a büntető eljárást.

* Nevetséges jelenet egy parlamentből. Az olasz parlamentben, úgy látszik, szintén a kor igénye nek megfelelő ülések vannak. Rómából jelentik, hogy ott két nap előtt a képviselőház ülése alkalmával igen különös vita támadt két képviselő között, akik művészeti kérdésben pöröltek össze. A vita hevében Mirabelli képviselő odakiáltotta Decesare képviselőnek:

— Mit? maga beszél? maga talán archeologus?

— Na, maga csak hallgasson! felelte Decesare. Maga még irni-olvasni sem tud!

— Maga hájfejű!

— Barom!

— Korsszülött!

— Nagyszerű! és ezt ő mondja nekem!

— Csavargó!

— Bandita!

— Zsebmetsző! . . .

A két képviselő, még egynéhány hasonló titulust vágott egymás fejéhez, de végre az elnökek sikerült őket elhallgattatni.

Ez a délelőtti ülésen történt. Délután Decesare az ülés kezdetén felállt és személyes kérdésben kért szót. Amikor az elnök engedélyt adott neki a szólásra, ünnepélyes hangon kijelentette, hogy délelőtti sértéseit, amelyekkel Mirabelli képviselőtársát illetve visszavonja és azokért bocsánatot kér. Erre Mirabelli is felállt és szintén bocsánatot kért ünnepélyesen. Aztán széttárta a karjait, amit Decesare megértvén, hozzá sietett.

— Ide, a karjaimba!

— Engedje, hogy én is megöleljem önt!

— Ön a legderekabb ember!

— Ön pedig a haza büszkesége!

És a ház viharos tapsa között a két ellenfél megölelte és megcsókolta egymást.

x A karácsonyi vásár megkezdődött Wallersteio Fülöp Fiai nagyaruházában, (Nagyvárad, Bémer-tér) mely előnyös bevásárlási forrásra az uton hívjuk fel olvasóink szíves figyelmét.

IRODALOM.

Megjelent a kitűnő magyarországi írónak, Domonkos Istvánnak „Élet hullámain” cz. elbeszélő kötete. A könyv tartalma: Ovidius világa. A szürkekalap mesél. Egy-más az ősről. A Katalin virág meg egy pár. Sár és kőd. A leőrt muskátli és meg valami. Amor a komédában. Kis Jánosék története. A jó tanácsok. Az igézet. A bogaras. Az anya várcse. A szélsőházi özvegy. A puncs. A csucs. A mi Jánosunk. Meg Hanzi. — Ez a tartalma nek a füzetnek, amelyet olvasva, szemünk előtt a falu az ő életével, tarkaságával, igaz egyszerűségével megjelenik és gyönyörködhet. Minden elbeszélés meghangolja lelkünket abb az állapotba, amelyről szó van. Különböző művek dicsérjem, dicséri e mű önmagát. Csak s bo-

ritékban füzve 1-20, kötve 2 kor. Megrendelhető: Oktató Népkönyvtárnál Budapest, VII. kerület, Csömöri-ut 16. — Ugyanott Sziklay »karácsonyfa» cz. költői elbeszélése diszkötés, amely karácsonyi ajándékul is alkalmas, kapható. Ara 3 kor.

EGYESÜLETEK.

Magántanulók vizsgálatára.

A nagyvárad kir. róm. kath. tanítóképzőnél a magántanulók osztályvizsgálata 1904. évi január 8-án és 9-én tartatik meg. Jelentkezés 1904. január 1-ig.

Nagyvárad, 1903. december 22.

Az igazgatóság.

SZINHÁZ.

HETI MŰSOR:

Csütörtök d. u. gyermekelőadás, este szünet.

Péntek d. u. A drótostót, operett, este Az aranyvirág operett.

Szombat d. u. New-York szépe operette, este Az aranykakas énekes bohózat.

Vasárnap d. u. Falu rossza, népszimnő, este Bob herceg operette.

Hőfőherke és a 7 törpe. Ma délután 3 órakor gyermekelőadás szünet kerül a Hőfőherke és a 7 törpe tündérrége, képen. Főszereplők: E. Kovács M., László Irén, Berlányi, Agnelly, T. Pogány, Szathmáry, Bérczi, Sziklai, Désy, Bognár stb.

Ma este a színház zárva marad. Karácsony első napján két előadás lesz Délután 3 órakor a Drótos tól Lohér operette este rendes helyárral Aranyvirág új operette kerül szünet.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 84.

Bérletszám 81. (páratlan.)

Ma, csütörtökön 1903. december 24-én:

Gyermekelőadás.

HELYARAK: Nagypáholy 14 koron. Földszinti és első emeleti páholy 12 kor. Másodemeleti páholy 8 kor. Zsolye 3 kor. Korszák 2 k r. 40 fill. Támlásszék, 2 kor. Erkölyülés 1-ső sor 1 kor. 20 fill., közép 2-ik sor 1 kor. Erkölyülés oldal 2-ik sor 80 fill. II. emeleti zártzések 60 fill. Földszinti állóhely 1 kor., Diák és katonajegy a földszintre 60 fill. Karzati állóhely 40 fill. Egy szinlap 20 fill.

Jegyek előre válthatók a színház jobb oldalán, a bérházzal szemben, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5 ig. Esti pénztárnyitás 7 órakor.

A holnapi előadásra jegyek már d. u. 3. óráig előre válthatók.

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Holnap, pénteken december 25-én

Délután 3 órakor fél helyárral:

A drótostót.

Operette.

Este 7¹/₂ órakor rendes helyárral:

Aranyvirág.

Operette.

TAVIRATOK.

A képviselőház legközelebbi ülésén.

Budapest, decz. 21. (Saj. tud. táv.) Szederkényi lényegtelen interpellációja után elhatározták, hogy a legközelebbi ülést az ünnepek után hétfőn tartják. Tehát ünnepek után hétfőn, kedden, szerdán tartanak üléseket.

Kubelik birtokai.

Bécs, decz. 23. (Saj. tud. táv.) *Kubelik Jana* Schlesvig Holsteini nagyherceg szászországi birtokaira alkudozik, s valószínűen rövid idő alatt megvásárolja.

dófizetési felhívás.

Eszeik, decz. 23. (Saját tud. táv.) Az eszeiki pénzügyigazgató terjedelmes felhívást intézett az adózó polgarokhoz, melyben felszólítja az adózókat, hogy az ex-lex végének közeledtével ismerjék kötelességüknek az adó rendes befizetését.

Bérkocsis-sztrájk.

Berlin, december 23. A sztrájkoló berlini bérkocsisok vezetősége visszautasította a tulajdonosok ajánlatát, hogy a napi bevételek 40 százalékáért dolgozzanak. Ezért szerdán 3000 taxaméteres kocsist kizárnak a fuvaros szövetségből. A kizárás ezidőszerint csak egy napra szól, azonban esetleg kiterjesztetik e hó 28-áig. (M. T. I.)

SZERKESZTOI POSTA.

Sz. I. Helyben. Szíves örömmel vesszük mindenkor b. dolgozatait. A karácsonyi számból ugyan most már elkésett, de jó lesz az máskor is. Sajnáljuk, hogy felolvasásra nem vállalkozott. — Okát nem ismerjük, de ha akadály van, talán el lehetne háritani az utból? Szíves üdvözet, a kedves megemlékezésért pedig köszönet!

KÖZGAZDASÁG.

Értéktőzsdé

Budapest, decz. 23.

Osztrák hitel	688.50
Magyar hitel	749.50
Allamvasut	694.—
Rimamurányi	488.—
Magyar jelzálog	585.25
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

A szerkesztésért felelős
Dr. VUCSKICS GYULA.

NYILTTER.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon rokonok, jóbarátok és ismerősök, kik gyászunkban ért mély bánatunkat szíves részvétükkel enyhíteni igyekeztek, fogadják ezuton hálás köszönetünket.

N.-Várad, 1903. decz. 23.

A Morvay-család.

Kedvező alkalom!

Mérsékelt olcsó árak!

Csakis szolid kiszolgálás!

Fémjelzett

arany és ezüst órák és ékszerek.

Nickel és aczél órák.

Fali lógony- és ébresztő órák

Ezüst és china ezüst evőkészletek.

Ezüst gyermek evőkészletek.

Mindenféle alkalomra való

értékes ajándék tárgyak

Szemüvegek, hév- és légsúlymérők.

Jól szervezett

óra- és javítóműhely

Feltétlen jótállás.

Szilágyi Géza utóda

műorás,

Nagyvárad, Szt. László-tér.

a Fekete Sas szálloda épületben.

TELEFON 194.

TELEFON 194

GYŐRI SÁNDOR

gázerőre berendezett mű- és homoru köszörülő műhelye,

Nagyvárad, Kert-utca 1. sz.

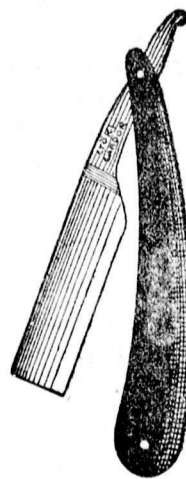
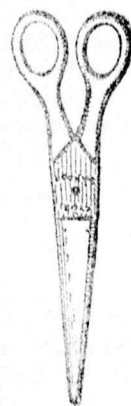
Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy

gázerőre berendezett

mű- és homoru köszörülő műhelyemet

a mai kor igényeinek teljesen megfelelően a legmodernebbül felszereltem.

Minden szakmába vágó munkálatok, u. m. ollók, tyukszemvágók, beretvák és mindennemű kések tükörfényezésére pallérozása valamint késműves munkák előállítására, a legelkiismertesebb kidolgozás és árszámitás tekintetben a legolcsóbban állítják elő.

Tisztelettel kérem a m. t. közönséget a saját érdekükben is, hogy óvakodjanak az utcaiz házaló köszörűsöktől, kik a munkát nevemben szedik össze köszörűltetni s azt továbbítják.

295

Kiváló tisztelettel

Győri Sándor.

Árjegyzéket kívánatra küldök.

Van szerencsém a t. vevőközönséget értesíteni, hogy a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságtól árverésen 50,000 korona értékben megvett

**férfi és női aranyláncokat,
férfi és női arannórákat,
karpereczeket,
brochokat
brilliánt és gyémánt gyűrűket és
függőke.**

míg a készlet tart, gyári áron alul meg-
lepő olcsó áron árusítom.

Teljes tisztelettel

Kálmán Sándor,

ékszerész. Szt. László-tér, 1. sz.

555

**Megkezdődött a karácsonyi olcsó
cipő-vásár!**

A legjobb minőségű

női, férfi és gyermekcipőket

óriási választékban és feltűnően leszállított
olcsó árakon bocsájom a n. é. vevőközön-
ség rendelkezésére

ARANYI ALBERT

czipőáruháza

NAGYVÁRAD, Fő-utca. (Huzellával szemben).

Telefonszám: 512. 549.

Angol, orosz sárczipőkülönlegességek!

**Egy
magyarországi bérlő levele.**

Wilhelm Ferencz gyógyszerész, cs. és kir.
udvari szállító urnak Neunkirchenben. Alsó-
Ausztria

N a s z á l y.

Van szerencsém itt e helyen köszö-
netemet kifejezni azért a csodás hatásért,
mely az Ön kitűnő Wilhelm-féle antiarthri-
tikus antireumatikus vértisztító-teájának
használata után nyilvánul. Evvel a teával
egy süttői asszonyt teljesen meggyógyítottam,
habár ezt az asszonyt már három-
negyed év óta a környék legjobb orvosai
gyógykezelték és már lemondottak az életéről.
Ezen kura által a tea oly kedvelt
itt a környéken, hogy Török József gyógy-
szerész, Budapest, Király-utca 7. bizonyo-
san nagy mennyiséget ad el a süttői gaz-
dáknak.

Az én házamban is megtörtént, hogy
én nálam alkalmazott fiatal ember oly
éles csuszfájdalmakat érzett, hogy se kezét,
se lábát mozgatni nem tudta, de az ön
teájától három csomagnak elhasználása után
teljesen meggyógyult. Én is használom ezt
a teát kétszer évente és megvagyok győ-
ződve, hogy az nekem jót tesz. Mégegyszer
a gyógyultak leghálásabb köszönetét
kifejezve, maradok kitűnő tisztelettel

Hohldampf Mihály,

bérlő Naszályban, u. p. Totis. Magyarország.

Kapható Franz Wilhelm, gyógyszerész
cs. és kir. udvari szállítónál Neunkirchen,
Alsó-Ausztria, valamint a nevesebb gyógy-
szertárakban és drogueriákban. 348.

„Globus“

Élet- és járadék-biztosító társaság

a

„Bécsi Bankgyesület“

és a Münchener

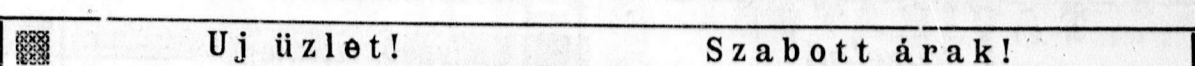
„Bajor Jelzálog- és Pénzváltó Bank“

által alapított.

A társaság vagyona 1901. év végével **4.053 987 55 korona**. Ezen vagyon készpénzben, értékpapirokban, részben a társaság bécsi palotájában és egyéb saját házakban van elhelyezve.

Az intézet élet- és gyermekbiztosítási feltételei a legmesszebb menő kedvezményeket nyújtják a biztosító feleknek.

Mindenemű felvilágosítással készségesen szoleál a „Globus“ élet- és járadék-biztosító társaság vezérképviselősege **Nagyváradon, Uri-utca 43.** fenti vezérképviselőség hajlandó oly egyénekkal (kedvező feltételek mellett) összeköttetésbe lépni, kik biztosítási üzletek közvetítésére alkalmasak. 545.

Uj üzlet!

Szabott árak!

Telefon : 507.

Telefon : 507.

Olcsó karácsonyi vásár!

Izléses és olcsó karácsonyi, ugyszintén nászajándékok legjobban beszerezhetők

Waldmann Mór

üveg-, porcellán- és lámpa-raktárban

Nagyvárad, Szt. László-tér (Fekete-sas épületben).

D u s v á l a s z t é k :

Étkező készletekben	6 frttól feljebb.	Díszes vizes készlet	1.50 frttól feljebb.
Kávés	3 » »	Boros készlet tálcával	1. » »
Teás	3.50 » »	Asztali lámpa felszerelve	-.75 » »
Csemege	1.50 » »	Függő lámpák	3. » »

China- és alpacca-ezüst disztárgyak, Berndorf evő-eszközök eredeti gyári árban. *Villamos csillárok* mélyen leszállított áron.

Vidéki megrendelések 20 forint összegben bérmentve szállítatnak

Szigoruan szabott árak és pontos kiszolgálás.

egyedüli szakszerű világítási üzlet és javító-műhely.

Kizárólag Dittmar R.-féle lámpák raktára.

Villamos- és gázvilágítás-berendezési vállalat.

Finom, szolid és izléses áruk

a karácsony alkalmából

rendkívül mérsékelt árban szerezhetők be

Mezey Sándor, uri-, női-divat, fehérnemű- és finom gyermek-ruha üzletében. Nagyvárad, Szent László-tér, a „Sas“-szálloda épület.

Uraknak:

nyakkendő ujdonságok, fehérneműek, angol kalapok, harisnyák, keztyűk stb.

Vidéki rendelések pontos eszközlése.

Hölgyek részére:

bluz, jupon, pongyolák, piperecikkek.

Ugyszintén gyermekruházati cikkek nagy raktára.

Ösmert személyiségeknek választék küldetik.

Karácsonyi és ujévi ajándékoknak alkalmas tárgyak leszállított árban u. m.

kézimunkában kezdett és kész dolgok, női blousok, gyermekruhák, női és gyermek kötények, harisnyák és zsebkendők, női selyem schaalok

Nagy választékban kaphatók

EISLER BERTALAN

kézimunka-, gyermekruha-, divat- és rövidáru üzletében

392

NAGYVÁRADON, Olaszi, Fő-utca, Kádár János fűszerüzlete mellett.

A közelgő
karácsony és újév
alkalmára
névjegyek

szép kivitelben, jutányos árban
készítettnek

a *Szent László nyomdában*,
Szilágyi Dezső-utca 3. sz.

Eladó borok.

A nagyvárad i. sz. Főtisztelendő
káptalan bagaméri szőlőjéből 80 Hl. 1903.
évi, — h.-k.-ujlaki szőlőjéből 70 Hl. 1903.
évi seprős bor eladó.

A borok az uradalom központi irodá-
jánál (Sal Ferencz-utca) megtekinthetők,
a hol az eladási feltételek is közölve
lesznek.

Papp Imre s. k.,

584.

urad. főtiszt.

Sz. Kocsis János

férfi-szabó és egyenruha üzlete

Nagyvárad, Szent László-tér,
a Sas-kávéház mellett.

Van szerencsém tudatni a tartalékos tiszt urak-
kal, hogy a közöshadseregbeli egyenruhákat a **legju-
tányosabb árakért** alakítom át honvéd egyen-
ruhának.

Tisztelettel

Sz. Kocsis János,
katonai és polgári szabó.

MEGNYILLOTT! Nagyvárad, Bémer-tér (Magyar Király-kávéház mellett)
MARADÉK ÁRUHÁZ, AZ ÁLLANDÓ

hol angol női ruhaszövetek, mosó kelmék és barch etek,
divatos blouzek, kötények, harisnyák, gyermek ruhák

óriási választékban, meglepő olcsó partie árban árusítatnak el.

A maradékok nem kereskedők ócskaságaiból, hanem a gyárak maradékaiból vásároltatnak készpénzért össze s így mindig a legújabb és leg-
divatosabb áruk állanak a nagyérdemű közönség rendelkezésére.

Tömeges látogatást kér tisztelettel

Freiberger Albert és Társa

➡ Tessék az üzlethelyiségre figyelni! ➡

551

Mindenki érdeke

— karácsonyi és újévi —

==== bevásárlásait =====

Wallerstein Fülöp Fiai cégénél Nagyvárad,
Bémer-tér

eszközölni, hol

leltározás előtt minden elfogadható árban

— kézmű és női divatáru cikkek —

árusítatnak ki.